

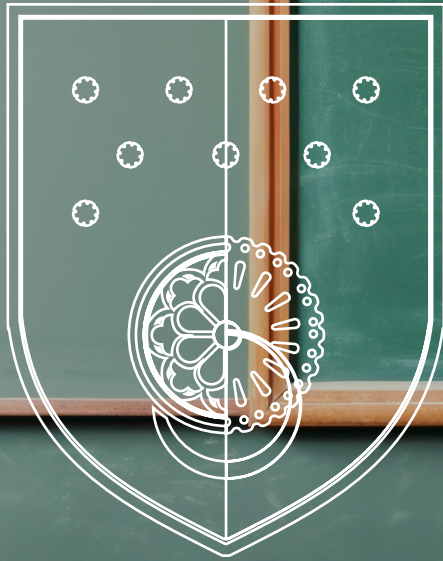
Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Pravilnik o izricanju odgojno-disciplinskih mjera u osnovnim i srednjim školama

Sadržaj

Uvod	4
1. Šta je svrha izricanja odgojno-disciplinskih mjera u školama?	6
2. Razlozi za izricanje odgojno-disciplinskih mjera učenicima?	6
3. Vrste odgojno disciplinskih mjera koje se mogu izreći učenicima ...	7
4. Način izricanja odgojno-disciplinske mjere učeniku	7
5. Šta je neopravdano izostajanje s nastave?	10
6. Izricanje odgojno-disciplinskih mjera u slučaju neopravdanog izostajanja s nastave	11
Postupanje prilikom izricanja odgojno-disciplinskih mjera „premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona“ i „isključenje iz srednje škole“	13

Uvod

Obaveza cijele društvene zajednice, ali i škola je da pomognu djeci i mladima na putu njihovog odrastanja, da im pomognemo prilikom suočavanja s različitim izazovima s kojima se susreću.

Neki od izazova za djecu i mlade u procesu odrastanja su internalizirani faktori rizika, teškoće s mentalnim zdravljem, pogrešni izbori, manjak straha uslovljen manjkom životnog iskustva, koji dovodi mlade do rizičnih ponašanja, a koja mogu ugroziti njihovu dobrobit i psihofizičko zdravlje.

Djeca i mladi u školi trebaju imati osigurane različite izvore odgojno-obrazovne podrške. Cilj profesionalaca u radu s djecom i mladima je pomoći im u prevazilaženju različitih razvojnih izazova, biti njihova podrška u odrastanju, te odgojno-disciplinske mjere u radu s djecom i mladima što rjeđe koristiti, u iznimnim situacijama.

Podrška i odgoj su uvijek učinkovitiji od disciplinskih mjera za djecu i mlade u procesu razvoja i formiranja ličnosti.

Učenici moraju imati osiguranu brigu i podršku u školi, prije nego budu sankcionisani.

Posebnu pažnju školske zajednice trebaju posvetiti učenicima iz marginaliziranih skupina, jer upravo je škola možda i jedina socijalna sredina, resurs podrške za te učenike.

Naprimjer, učenik koji dolazi iz porodice iz stanja socijalne potrebe, koji svjedoči nasilju u porodici i u istoj ne pronalazi podršku, bit će vulnerabilniji pojedinac, može postati žrtva nasilja ili počinitelj, te pokazivati različite oblike neprihvatljivih oblika ponašanja ili čak biti u sukobu sa zakonom. Učenik u riziku treba podršku i brigu društva kako bismo kroz različite izvore podrške pomogli učeniku da prevaziđe određene razvojne izazove i probleme, te usvoji prosocijalne oblike ponašanja.

Smatram da u procesu odgojno-obrazovnog rada, prije izicanja odgojno-disciplinskih mjera naše škole trebaju promovirati razvoj samokontrole,

samoregulirajućeg ponašanja i prosocijalnih oblika ponašanja učenika. Snažno podržavam odgojno-obrazovni rad zasnovan na principu inkluzivnosti bez odbacivanja, izbacivanja, stigme i etiketiranja bilo koga po bilo kojem osnovu.

Uvjerena sam da će se rijetko ukazati potreba za izricanjem odgojno-disciplinskih mjera u odjeljenjima u kojima su uspostavljene dobre procedure upravljanja razredom, pružanje podrške, poticanje empatije kod učenika, razvoj osjećaja pripadanja grupi, poduzimanje koraka za ranu intervenciju, prije nego dođe do ozbiljnih prekršaja ili mlada osoba dođe u sukob sa zakonom, promocija i poticanje mentalnog zdravlja, izgradnja otpornosti. Naime, osjećaj povezanosti učenika sa školom ima efekte na akademska postignuća učenika i smanjenje rizičnih ponašanja. Stoga, škole pored redovnih aktivnosti, putem realizacije različitih vannastavnih aktivnosti mogu povećati šanse da se kod učenika razvije osjećaj pripadnosti grupi, a time smanje rizična ponašanja učenika u školi ili izvan nje.

Kreativnost u pristupima, prilagođavanje i taktiziranje do uspjeha u radu, jasno pokazivanje da nam je stalo i da brinemo, neodustajanje, - sve su to strategije koje moramo koristiti na putu rada s djecom i mladima.

Uvijek začuđuje činjenica kako discipliniranje djece i mladih - izricanje mjera - dolazi vrlo promptno, dok u isto vrijeme živimo u svijetu u kojem mali i veliki, svakodnevn i neuobičajeni, propusti odraslih prolaze neopaženo i nekažnjeno. Nije li to odraz licemjerstva i nepravde koja malim i mladim ljudima sigurno ne promiče i koja ih još više udaljava od koncepta bilo kakvog autoriteta ili integriteta?

"Djeca koju uvjeravamo da su loša, vjerujući da je doista tako, tako se moraju i ponašati, a mi se onda čudimo zašto su takva prema nama."
(Dr. Paul Hauck)

Naida Hota-Muminović, ministrica

1. Šta je svrha izricanja odgojno-disciplinskih mjera u školama?

U osnovnim i srednjim školama u radu s učenicima s internaliziranim poteškoćama ili neprihvatljivim oblicima ponašanja prednost se daje osiguranju odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana.

U slučaju kada mjere podrške učeniku **ne daju očekivane rezultate** ili ako učenik učini teže povrede učeničke dužnosti, **izriču se odgojno-disciplinske mjere** u svrhu formiranja prosocijalnih oblika ponašanja učenika, korekcije neprihvatljivih oblika ponašanja u školi i/ili izvan nje, poticanja odgovornosti učenika za vlastite postupke i sticanje uvida o posljedicama koje neprihvatljivo ponašanje učenika ima za njega i njegovu okolinu.

Izricanje odgojno-disciplinskih mjera učenicima s neprihvatljivim oblicima ponašanja za cilj ima i **odgojnu poruku za druge učenike**, u smislu poticanja prihvatljivih oblika ponašanja i izbjegavanja neprihvatljivih oblika ponašanja i kršenja pravila škole.

2. Razlozi za izricanje odgojno-disciplinskih mjera učenicima?

U toku školske godine učeniku od IV razreda osnovne škole, posebnim rješenjem se mogu izreći odgojno-disciplinske mjere za učinjene povrede učeničkih dužnosti.

Razlozi za izricanje odgojno-disciplinskih mjera mogu biti teže povrede učeničkih dužnosti propisane Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo kao i lakše povrede utvrđene pravilima škole.

3. Vrste odgojno-disciplinskih mjera koje se mogu izreći učenicima:

- ukor razrednika, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na **vrلودobar**,
- ukor Odjeljenskog vijeća, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na **dobar**,
- ukor direktora, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na **zadovoljava**,
- ukor Nastavničkog vijeća, koji sa sobom povlači smanjenje ocjene iz vladanja na **loše**,
- mjera **premještaj u drugo odjeljenje iste škole**, ako postoji mogućnost,
- mjera **premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona**
- mjera **isključenje iz srednje škole**.

4. Način izricaja odgojno-disciplinske mjere učeniku:

- Odgojno-disciplinske mjere se izriču učenicima u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i pravilima škole, posebno vodeći računa o dobrim pedagoško-psihološkim praksama, zaštiti dobrobiti i najboljeg interesa učenika.

- Odgojno-disciplinske mjere se izriču postepeno, izuzetno, odgojno-disciplinska mjera ne mora biti izrečena postepeno ako se radi o težoj povredi učeničke dužnosti. Odgojno-disciplinska mjera se izriče pravovremeno, a učenik mora biti upoznat s razlogom zbog kojeg mu se izriče odgojno-disciplinska mjera.
- Prije izricanja odgojno-disciplinske mjere stručni saradnici i razrednici obavezno obavljaju savjetodavni razgovor s učenikom na kojem upoznaju učenika s neprihvatljivim ponašanjem koje je učinio, ukazuju učeniku na posljedice konkretnog neprihvatljivog ponašanja, te s učenikom dogovaraju plan praćenja i zajednički dogovaraju željeni prosocijalni oblik ponašanja učenika u obavezno zadanom roku, koji nije kraći od tri mjeseca. U vezi s navedenim savjetodavnim razgovorom s učenikom stručna služba škole sačinjava Zapisnik, koji će se koristiti prilikom izrade IPP-a i IPB-a i sastavni je dio Pedagoškog kartona učenika.
- Nakon savjetovanja s učenikom kojem se izriče odgojno-disciplinska mjera, stručna služba škole poziva i roditelje/staratelje učenika, te ih upoznaje sa Zapisnikom i planom osiguranja odgojno-obrazovne podrške za učenika.
- Ukoliko roditelj/staratelj odbija saradnju sa stručnom službom škole, a u vezi poduzimanja mjera usmjerenih na korekciju neprihvatljivog ponašanja učenika i njegovu dobrobit, škola odmah obavještava nadležnu službu za socijalni rad, a s učenikom nastavlja provoditi stručnu podršku uvažavajući najbolji interes učenika, bez saglasnosti roditelja/staratelja.
- Prilikom izricanja odgojno-disciplinskih mjera svi uključeni u izricanje odgojno-disciplinske mjere u obavezi su uzeti u obzir dob i razvojne karakteristike učenika, psihofizičke karakteristike učenika i nivo svjesnosti učenika o štetnosti i posljedicama ponašanja koje je dovelo do izricanja odgojno-disciplinske mjere, uzeti u obzir određene teškoće učenika, okolnosti u kojima je učenik učinio neprihvatljivo ponašanje, odnos učenika prema sebi, školskim obavezama, vršnjacima i uposlenicima škole, te se prilikom izricanja odgojno-disciplinske mjere mora jasno anticipirati i u IPP-u i IPB-u

definisati koja promjena ponašanja se želi postići izricanjem odgojno-disciplinske mjere, te kako će se mjera odraziti na dalji psihofizički rast i razvoj učenika.

- Izricanje odgojno-disciplinske mjere mora biti temeljeno na pismenim bilješkama iz Evidencionog lista koji je sastavni dio Pravilnika o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i/ili drugim faktorima koji mogu ugroziti najbolji interes učenika i zaštititi učenika, kao i eventualnih zabilješki drugih službi iz zajednice.
- Stručna služba škole je u obavezi kada se učeniku izrekne odgojno-disciplinska mjera, u isto vrijeme za učenika izraditi IPP ili IPB, ovisno o procjeni stručne službe škole.
- Nije dozvoljeno izreći odgojno-disciplinsku mjeru učeniku, dok se istovremeno za učenika ne izradi IPP ili IPB.
- Evaluacija i mjerenje očekivanih ishoda definisanih u IPP-u i IPB-u, a na osnovu kojih se mogu donositi odluke ili zaključak o učinkovitosti provedenih mjera se vrši najranije nakon 3 mjeseca od početka provođenja mjera.
- Odgojno-disciplinska mjera važi za školsku godinu u kojoj je izrečena, osim mjere premještaja u drugu osnovnu školu. Ako učenik pokazuje poboljšanje u ponašanju, ili svojim ponašanjem pokaže da je došlo do prestanka razloga za izricanje mjere, odgojno-disciplinska mjera se u toku školske godine može ublažiti ili ukinuti.
- Lični podaci o učenicima i njihovim roditeljima/starateljima, a koji se evidentiraju i čuvaju u skladu s odredbama Pravilnika o izricanju odgojno-disciplinskih mjera u osnovnim i srednjim školama predstavljaju službenu tajnu, uvažavajući najbolji interes učenika, te otkrivanje podataka o učenicima, roditeljima/starateljima suprotno odredbama ovog pravilnika predstavlja povredu Zakona o zaštiti ličnih podataka i drugih zakona i podzakonskih akata koji propisuju zaštitu identiteta i podataka o maloljetnim osobama.

5. Šta je neopravdano izostajanje s nastave?

Neopravdanim izostankom se smatra izostanak s nastave za koji roditelj razredniku nije dostavio ispričnicu/ljekarsko uvjerenje koju je potpisao i ovjerio ljekar nadležne zdravstvene ustanove, tj. ljekar koji prati zdravstveno stanje učenika. Ispričnicu/ljekarsko uvjerenje roditelj/staratelj mora isključivo lično uručiti razredniku u roku koji se propiše pravilima škole.

Neopravdanim izostankom s nastave se smatra i izostanak za koji roditelj/staratelj nije unaprijed tražio i dobio odobrenje i to:

u hitnim slučajevima, usmeno od razrednika/nastavnika **s njegovog časa**

pismeno od razrednika za izostanak **do tri radna dana**

pismeno od direktora za izostanak **do pet radnih dana**

pismeno od Nastavničkog vijeća za izostanak **do petnaest radnih dana**

U toku školske godine roditelj/staratelj može lično opravdati izostanak svog djeteta bez ispričnice/ljekarskog uvjerenja, u trajanju od najviše dva dana u toku jednog polugodišta, odnosno četiri dana u toku nastavne godine.

Sve izostanke, osim bolesti učenika, roditelji moraju najaviti unaprijed i pismeno zatražiti odobrenje.

U slučaju odsustva učenika zbog bolesti, roditelj/staratelj je u obavezi isti dan obavijestiti razrednika.

Način pravdanja izostanaka učenika, rokovi za dostavljanje ispričnice/ lješkarskog uvjerenja i drugi detalji oko izostanka učenika s nastave, uređuju se pravilima škole.

6. Izricanje odgojno-disciplinskih mjera u slučaju neopravdanog izostajanja s nastave

Učeniku koji neopravdano izostaje s nastave izriče se odgojno-disciplinska mjera koja za sobom povlači sniženje ocjene iz vladanja učenika i to:

- od **0 do 5 neopravdanih časova** – **vladanje primjerno**,
- od **6 do 10 neopravdanih časova** izriče se ukor razrednika – **vladanje vrlo dobro**,
- od **11 do 19 neopravdanih časova** izriče se ukor Odjeljskog vijeća – **vladanje dobro**,
- od **20 do 25 neopravdanih časova** izriče se ukor direktora – **vladanje zadovoljava**,
- od **26 do 30 neopravdanih izostanaka** izriče se ukor Nastavničkog vijeća – **vladanje loše**.

U slučaju da se učeniku izrekne jedna od navedenih odgojno-disciplinskih mjera u vezi s neopravdanim izostajanjem s nastave, odmah se za učenika izrađuje IPP ili IPB i postupa u skladu s Pravilnikom o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i/ili drugim faktorima koji mogu

ugroziti najbolji interes učenika i zaštiti učenika i Pravilnikom o provođenju mjera odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika, kako bi se utvrdili i otklonili razlozi neopravdanih izostanaka i učeniku osigurala podrška i briga.

U slučaju da nakon najmanje 3 mjeseca provođenja mjera odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana učenik i dalje nastavi s povećanjem broja neopravdanih sati i ako učenik ima 31 i više neopravdanih sati, može se razmotriti izricanje odgojno-disciplinske mjere za osnovne škole „premještaj u drugu školu“, a za srednju školu mjera „isključenje iz srednje škole“.

Prilikom razvoja prosocijalnog oblika ponašanja učenika i nastojanja da učenik prestane izostajati s nastave, prednost se daje odgojno-obrazovnoj podršci i stručnom tretmanu.

Ako učenik pokazuje poboljšanje u ponašanju, ili svojim ponašanjem pokaže da je došlo do prestanka razloga za izricanje mjere (učestalost neopravdanih izostanaka se smanjila, učenik ulaže napor da redovno pohađa nastavu), odgojno-disciplinska mjera izrečena zbog neopravdanih izostanaka se u toku školske godine može ublažiti ili ukinuti.

Postupanje prilikom izricanja odgojno-disciplinskih mjera „premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona“ i „isključenje iz srednje škole“

1. U slučaju da IPP ili IPB koji se realiziraju s učenicom u trajanju najmanje **od tri mjeseca kao i osigurana odgojno-obrazovna podrška koja se pruža najmanje tri mjeseca** nisu dali očekivane rezultate, kao i ako učenik i dalje pokazuje neprihvatljive oblike ponašanja ili je uočena regresija neprihvatljivog ponašanja, škola koju učenik pohađa u iznimnim slučajevima može izreći teže odgojno-disciplinske mjere kao što su **premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona** i mjeru **isključenje iz srednje škole**.

2. U slučaju da je učeniku izrečena odgojno-disciplinska mjera **premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona** škola koju je učenik pohađao obavještava **Javnu ustanovu Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja u Kantonu Sarajevo** koji ima obavezu da prati adaptaciju učenika u novoj školskoj sredini, kao i da koordinira saradnju škole koju je učenik pohađao i škole u koju je učenik premješten.

3. Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja u Kantonu Sarajevo **vodi evidenciju** o svim učenicima Kantona Sarajevo kojima je izrečena mjera „premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona“.

4. Škola koja izriče odgojno-disciplinsku mjeru „premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona“ **dužna je odmah obavijestiti i nadležnu službu socijalne zaštite.**

5. Stručna služba škole u koju se upisuje učenik kojem je izrečena odgojno-disciplinska mjera „premještaj u drugu najbližu osnovnu školu na području općine, odnosno Kantona“ u obavezi je odmah u saradnji sa stručnom službom škole iz koje je premješten učenik uz pomoć Pedagoškog kartona učenika i evidencija o učeniku, koji se dostavljaju u skladu s članom 94. stav (4) Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo, kao i kroz saradnju stručnih saradnika iz dvije škole **izraditi IPP ili IPB za učenika, vodeći se najboljim interesom učenika.**

6. U slučaju da je učeniku izrečena mjera „isključenje iz srednje škole“, te ako učenik nastavi školovanje u drugoj srednjoj školi u skladu s članom 95. stav (8) Zakona, **škola u koju se upisuje učenik u obavezi je odmah za učenika izraditi IPP ili IPB**, ovisno od procjene stručne službe škole, u saradnji sa stručnom službom škole iz koje je učenik isključen, vodeći se najboljim interesom učenika.

7. Odmah nakon što srednja škola donese mjeru „isključenje iz škole“ škola **ima obavezu da obavijesti nadležnu službu socijalne zaštite i Institut.**

8. Javna ustanova Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja u **Kantonu Sarajevo** vodi evidenciju o svim učenicima Kantona Sarajevo kojima je izrečena mjera „isključenje iz srednje škole“.

9. Škola u koju se upisuje učenik kojem je izrečena mjera „isključenje iz srednje škole“ **odmah obavještava Institut koji pruža podršku školi prilikom izrade IPP-a ili IPB-a i prati realizaciju istog**, prati adaptaciju učenika u novoj školskoj sredini, kao i koordinira saradnju škole koju je učenik pohađao i škole u koju je učenik upisan nakon izricanja mjere „isključenje iz srednje škole“ u skladu s instrukcijom koju uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo donosi Ministarstvo, a u skladu s članom 95. stav (8) Zakona.

Handwriting practice lines consisting of solid top and bottom lines with a dashed midline. The page contains 15 sets of these lines. On the right side, there is a decorative graphic element featuring a stylized floral or geometric pattern within a rounded rectangular frame, and several small, scattered floral motifs.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo za odgoj i
obrazovanje

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство за одгој и
образовање

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

